

Hazai Dolgok.

Nemes *Abauj* és *Torna* egyesült Vármegyéknek közönséges Gyűlése tartatott *Kassán*, az el múlt Jan. 18-dikán. Ebben T. Consiliarius *Fületintzi Keltz* Antal Úr igen szép Magyarságú harhatós beszédet mondott, mellynek végző szavai ezek: „Minthogy a' F. K. Helytartó Tanács maga felében Magyar Levelével meg bertsült bennünket, annak is még köszönnén maga közbevetését, újra a' dolgot, és kérésünket harhatós pártfogásába ajánlani el ne múlássuk. Ugy, hogy M. Gróf, Ország fő Birájának ő Excelljának is szép Magyar Levelét hasonló köszönettel, és további ajánlással tiszteljük, szükségesnek látom. “

Irt Nemes *Sáros* Vármegye is, Jan. 21-dikén *Eperjesen* tartatott Gyűléséből nem csak Ország Birája *Zichy* Károly, hanem Udvari fő Cancellarius *Pálfy* Károly Úr ő Excelljához is. Az említett mind két Gróf Urakhoz intézett köszönő 's kérő Levélnek kezdetin M. Gróf *Teleky* József Úrnak ezen nevezetes Versei vagynak fel hozva:

Meg sérti a' Királyt, 's róla rosszul ítél,

A' ki ő előtte igazat szólni fél.

Mert a' Király 's Haza nem két különös test,
Hogy egynek hasznával, másnak vehessünk

lest:

M

Hi:

Híszem! minden Király a' Feje a' népnek,
Ha egy romol, a' mást nem mondhattuk
épnek.

Vallyon mellyik okos 's jó Főnek tettzenék,
Ha a' kezét, lábát előtte mettzenék?
Jó Udvari ember azért soha sem vólt,
A' kiben Hazája szeretete meg hólt;
Ellenben Hazáját soha se szerette,
Királya hűségét a' ki félre tette.

KAUNITZ Hertzeghez, és LAUDON
fő Vezérhez Deák nyelven botsátott gyö-
nyörű Leveleket Nemes *Sáros* Vármegye.
Kaunitz Hertzegnek meg közfönte a' Magyar
Nemzet eránt való meg betsülhetetlen haj-
landóságát, és a' Felségnél érette való köz-
benjárását. Nevezte őtet *Nemzet Óltalma-
zójának* (Protector Nationis). *Laudon* fő
Vezért arra kérte, hogy a' Magyar Nemzet
kéreseinek tellyesítésére méltóztasson az Ő
Felsége szivét hajrani, melly most magában
is láttatott már azon Nemzet eránt hajolni.
— A' Levél így végződik: „Excelládat az
Ő Felsége hatalma alatt lévő minden népek
Attyoknak és Szabadítójoknak esmerik, 's
akként tisztelik. Hadd dicsékedjenek külö-
nösen a' Magyarok Excelládnak kegyelmes
védelmezésével, retézze Excellád fok győze-
delmeiből származott dicsőfféget, a' hív Ma-
gyaroknak védelmezésekből nyerendő dicsőf-

fe.

fégével, és készítsen nagy nevének helyet a' mi Historiáinkban. Ujj lelket 's szivet fog ez önteni a' Magyar Katonákba is, a' kik részei az Országnek, és a' Haza eránt való érzékenységet le nem verkeztek; midön látják, hogy az ő Attyaiknak, Attyafiaiknak 's Gyermekeiknek szabadságok akkor állittatik vissza, a' midön ők, Királyokért véreket ontják. “

Eggy érdemes Hazafi pedig, (így ír a' Levél Iró) látván Ő Fellégének Atyai szivét hajolni a' Magyarokhoz, így kiáltott fel a' mi Atyáinknak Istenéhez:

Magyarok Istene! látlak Trónusodban,
Látom Országunkat nyugodni karodban.
Te tsinálsz Országot koros pusztaságból,
'S ismét pusztaságot kevély Uraságból.
Te vezetted *Mátyást Bétsiek Várára,*
Visszont *Bétsieket* Te hoztál *Budára.*
Siralmassá tette *Moháts'* bús térségét,
Gyászban bé borítván Hazánk' ditsősségét.
De ismét támasztál *Nagy Theréz* Anyánkat,
Régi fényre hozván általa Hazánkat.
Most is meg rettentvén; gondolsz Nemze-
teddel,

Tekintessz még reánk Atyai szemeddel!

N. *Vasvármegyének* köz. Gülésében,
melly Jan. 27-dikén vólt, meg nem jelenhe-
tett valamelly változása miatt M. Gr. *Györy*

Comiss. Úr: azért is T. Boros Ferentz első V. Isp. Úrnak előlülése alatt ment az véghez. Ebben leg először is el olvastatott az előbbeni Gyűlésből fel küldött Representatio, azután az Ő Felfége Visszairása: melly meg lévén, olly fontos és gyönyörű Magyar beszédet mondott M. Gr. Battyáni Fer. Úr, hogy annak végződését, illy öröm kiáltások váltották fel: *Isten éltesse Nagyságodat! Vivat! Vivat! Adjon Isten sok ilyen Hazafiakat!*

N. Bátsvárm. Gyűlésében, kérdés támadott a' Tolerantziáról, ha vallyon nem kellene e' azt is illetni, az Ő Felfégéhez küldendő Representatzióban: a' midőn meg szólalt egy M. Püspök Úr, és fontos okokkal meg mutatta, melly nagy haszna légyen annak, mindenütt is ugyan; különösen pedig kedves Hazánkban. Mindnyájan hajoltak a' M. Püspök Úrnak bölts szavaira. — Es ugyan hogy' ne is hajoltak volna, holott azon nagy Ember tsupán az emberiségnek, józan okosságnak, Kereszténységnek, jó Hazafiságnak, 's magoknak a' Magyar Törvényeknek szavát szóllotta.

N. Pestvármegye Gyűlésében, különösen vólt szó, az Anya Nyelvnek elő mozdítása eránt. — Be jól, be Hazai módon gondolkozik, ez a' tisztes Magyar Nevet méltán meg érdemlő, valóban Nemes Vármegye!

N.

N. *Poson* Vármegye Gyűlésében, T. *Makripodari* Viceisp., *Jezernyitzky* Assess. és *Benyovszky* Not. Urak, tettek különösen a' Magyar Nyelv eránt való buzgóságokat nyilván valóvá.

N. *Nógrád*, és *Hont* Vármegyének, Jan. 26-dik és 28-dik napjain tartatott Gyűlésében, egy fő érdemű (de meg nem nevezett) Hazafi mondott gyönyörű Magyar Beszédet, a' mellynek vége felé emlékezetet tett M. Conf. *Balogh* Péter Úrról, a' ki az előbbi Gyűlésben lett szóllásáért el vádoltt; de a' kinek ártatlansága, M. Administrator Úr ő Excellnak hathatós közbenjárása által nap fényre hozódott, 's örök emlékezete fen fog maradni.

Mind a' meg nevezett, mind kéttség kívül más Nemes Vármegyéknek, Ő Felségehez nyújtott buzgó esedezéseiknek a' volt a' summája, mint a' következésből nyilván ki tertzik: hogy Ő Felsége, Ország Gyűlése tartatása előtt is, vegye ki a' panaszt hív Magyarjainak szájokból. — Kész volt a' kegyes Fejedelem, maga eddig tett végzései mellől el állani; — — — — —
— — — — —
— — — — — Le küldi a' Koronát is *Budára*. — Tsupán három Rendeléseit kívánta továbbra is meg tartatni: úgymint,

az egymás el tűréséről (Tolerantia); a' job-
bágyokkal való bánásról; és a' Plebániák
el intézéséről (Pfarr-Regulirung) valókat.
— Ö Felfége kegyelmes és változhatlan
ajánlásának ereje szerént, a' következő
Májusnak első napján fognak a' Nemes Vár-
megyék elébbeni állapotjokba vissza állíttatni.
— Meg elégedéssel nézi Európa, az előtte
mindenkor betsben volt Magyar Nemzetnek
II. Jósef által lett olly meg vigasztaltatását;
a' millyennek más Tartományok, fok vér-
ontások és lármás tanakodások után is, vagy
éppen nem; vagy igen fokára lehetnek ré-
fzesei: de várja más részről fel emelt fővel,
hogy most is Tanúja lehessen, ennek a'
maga Királyát betsíteni, és szeretni tudó
Nemzetnek, mostani Fejedelme eránt is
meg bizonyítandó tartozott háládatos hív-
ségének. —

S z e r v i a.

Az ide való szabad seregnek Kormányo-
zója, Ob. *Michaelovits* Úr, parantsolatot
vett a' Generálkomandótól, hogy, mivel az
ellenfég nagyon kezdett elébb nyomúlni (a'
mint már meg mondtuk) a' *Krajnai* kerü-
letben, tehát ő más óldalról tenne egy for-
dítást az ellenfégen, meg támadván azt,
vagy *Krussevátzban*, vagy a' hol a' környül
állások szerént maga leg alkalmatoffabbnak
fog-

fogná itélni. A' parantsolathoz képest, felkerekedett az Ob. Úr Jan. 2-dikán, 8 gyalog Kompaniákkal, 4 ágyúval, 1 Svadron Gréven Hufzárjaival, és ugyan annyi lovas szabad seregbéliekkel *Jagodinból*; egy Stutzos Osztályt pedig *Csupriából*, *Parachin* és *Stalats* felé a' *Nissai* úton indított el. A' fő sereg *Rassevitzáig* ment az első napon, és Jan. 3-dikán *Bosnyani* nevű puszta faluba érkezett. Ide 2 óránnyira volt az a' hely, a' hol a' *Morava* vizén által kellett menni. Mivel az oda hozott hajók nem alkalmasok voltak a' népek által szállítására: tehát maga a' Gyalogság köz akarattal reá állott, hogy ő a' vizet által gázolja. Ez meg is lett Jan. 4-dikén, reggeli 3 órakor, ámbátor a' viz olly mély volt, hogy egészen köldökiig ért a' Legénységnek. Mihelyt által ért népünk a' vizen: leg ottan az ágyúk is által szállítottak a' leg jobb ladikokon. Ezentúl négy szeg formára állítván népét az Ob. Úr, tüzet rakott, hogy annál magát a' nép fel szárogathassa. Azonközben el küldötte szabad seregeből 200-ad magával *Markó* Hadnagyot, hogy egész *Krussevátzig* rendeljen lappangó vizsgálódókat, 's vigyáztasson, (mint ez az előtt való nap is úgy volt) hogy ha segítségse találna jöni valamelly felől az ellenfélegnek, azt meg tartóztassa, vagy leg alább

annak jövevényéről jó eleve hírt adasson. — Mihelyt világosodni kezdett, el indította az Ob. Úr, *Simonovits* Kap. Úr kormányozása alatt, az elől menő sereget, melly némelly ki vállalkozott szabad seregbéliekből, és nem rendes katonákból állott. Ezt követte egy szárny Huszárság. Azután ment a' Gyalogság 3 ágyúkkal, osztán a' Lovaság. A' hátul menő sereg állott egy Osztály Gyalogságból *Michaelovits* Kapitány Úrnak vezérlése alatt. Illy formán marsirozott a' sereg, míg az erdős helyekre ért volna: a' holott kéntelenített rendet bontani. Midőn ki ért volna a' sikra: éppen a' *Stalat*s felé indított Stutzosok is öszve találkoztak vele. Az Oberster Úr fel osztotta azokat az ágyúkhöz, és a' Lovaságnak egy szárnyát elől küldötte. Ezt követte *Simonovits* Kapitány a' maga alatt lévőkkel, és egy ágyúval; ezt ismét két szárny Lovaság, és osztán 2 Batalion Gyalogság 2 ágyúkkal. Leg hátul ment 1 szárny *Szerviai* Huszárság. A' *Moravánál* hátra hagyta az Ob. Úr *Pribitsevitz* Hadn. Urat, 100 emberrel és 1 ágyúval, hogy ha a' szükség úgy fogná hozni magával, segítségére lehetne az előre ment seregnek. Midőn már egy ágyú lövetnyire ért volna seregünk *Krussevátzhoz*, négy szegbe állította az Ob. Úr muzsika szó alatt a' Gyalogságot, 's a'

Stutz.

Stuttzosokat a' szabad seregből ki vállalkoztak közzé fel' osztván, előre küldötte, valamint a' Huszárokat is; és egynehány ágyú golyóbist bortsáttartott a' Palánka felé. Ezt látván az ellenség, réz szerént gyalog, réz szerént pedig lovon, nagy számmal rohant ki, 's olly erőben támadta meg a' miéinket, hogy az első seregbéli Lovaságunk meg nem tarthatta a' maga helyét, és Kap. *Simonovits* Úr kéntelenítterett magát, az első sereggel együtt, vissza vonni a' 4 szeg háta megé. Az ellenség neki esett 3 felől a' 4 szegnek, 's azon volt minden igyekezettel, hogy hátról kerülhesse. De mihelyt Lovasaink helyre állottak, a' Gyalogság is ugyan viselte magát, 's zápor módjára ment a' golyóbis, mind a' puskákból, mind pedig a' kartátsokra töltött ágyúkból a' Törökökre: kezdett ezeknek aludni a' tűzök nem csak, hanem vissza is vonúltak a' Várba, és a' Palánkába. De ott se lehetett tsendes maradások, mert az Oberster Úr neki szegeztette az ágyúkat a' Várbeli házaknak, és a' Palánkának; azután pedig a' Stuttzosok, és a' szabad seregből ki vállalkoztakkal bé rontatott erő hatalommal a' Törökök közibe, 's őket búvó helyeikből ki kergettetre. A' volt a' nagy szerentséjek, hogy közel volt egy sűrű erdő, a' mellynek vehették magokat; e' volt éppen

az

az oka, hogy, jóllehet 1 Svadron Lovaslag
üzöbe vette őket; azonban jobbra és balra is
el küldettek Török fogni némelly Lovasaink:
még is egynél többet kézre nem kerízhettek.
— A' hartz mezején 50 holtjai maradtak az
ellenfégnek, a' kik között volt *Secher* kor-
mányozó Basa Örtse is. Igen fokan kaptak
közzüle febet: de a' kiket el hurtzoltak ma-
gokkal, az épen maradtak. — Az el fogott
Töröknek vallás rétele, és a' helyben ma-
radott *Kruffevátzi* keresztyény Lakosoknak
bizonyítások szerént, mind öszve reá ment
a' *Kruffevátzban* tartózkodott Törököknek
száma 1200-ra. Ágyújuk nem volt, hanem
hogy még is ellenkezőt hirethessenek el a'
Lakosokkal, azzal a' vakírással éltek, hogy
két darab régi vasat szekerekre tettek, s
azokat mondották ágyúknak. — Nékünk 5
ember és 1 ló veszteségünk volt. Sebet kap-
tak a' *Gréven* Hufzárjai közzül 3-an; a' szabad
feregből 5, a' Pattantyúsok közzül pedig 2.
— A' prédát közre botsáttatta az Oberster
Úr, melly állott szénából, 30 darab szarvas
marhából, és egy rakás kenyérből, melly
csak akkor sült. — Magasztralja az Oberster
Úr árallyában mind felsőbb, mind alsóbb
Tagjait a' *Kruffevátz*nál diadalmaskodott
feregnek; különösen pedig a' Gyalogságot.
Példásképpen ki muratták magokat *Görz*,
Quos-

*Quosdentsevits, Simonovits, Jovitsits, Stoi-
kovits és Radovanovits* Kapitány; *Voinovits*
Főhadnagy, és második Pattantyús Reg. béli
Hadnagy *Ivitsits* Urak, *Hortibka* György
Káprállal, *Morgenstern* József Vicekáprállal,
és *Opitzner* János Alágyúsfal együtt. — Jan.
4-dikén egész nap *Krussévátzban* maradt
Ob. *Michaelovits* Úr, a' hová öszve hivatta
a' szomszéd helyeknek Elöljáróit, 's meg
eskette Ő Felsége hűségére; *Te Deumot*
tartott, és meg parantsolta, hogy a' *Szerviai*
Fejedelmek által építtetett Templomai a'
Várnak, mellyeket a' Törökök Istállókká
változtattanak, a' mennyire lehet ki tisztít-
tassanak, 's azon szent végre használtassanak,
a' mellyre építtetek. — Kapitány *Götz* Úr
kormányozása alatt, a' Várba egyg Ofztályt
muzsika szóval bé szállított, 's a' meg neve-
zett Kapitány Urat a' nép előtt Vár Komen-
dánsának vallotta; a' *Nissai, Prokopiei* és
Krussumljai útnak Strázsákkal való meg-
rakása eránt rendeléseket tett, 's ekként út-
nak indulván, két húzombeli mars után,
Jan. 6-dikán dél előtt *Jagodinba* vissza ér-
kezett. — Ezt a' Tudósítást Jan. 7-dikén in-
dította a' Generálkomandó a' fő hadi Tanács-
hoz; ez pedig Febr. 6-dikán tette közönsé-
gessé.

Török

Török Birodalom.

III. *Szelim* nagy meg határozatlanságok közt lebeg, és nehezen tudjaaz eszét meg állítani, újra fegyverhez nyúljon e', vagy pennát fogjon kezébe, mellyel az egyesült Tsászári Udvarok által ajánlandó Békesfég fel tételeinek írja alája nevét. — Van arra is noगतója; de bezzeg van erre is elég és hathatós indító oka. Látja tudniillik a' veszélyt, mellybe borította már eddig is *Austriának* és az *Orosz Birodalomnak* fegyvere; sirva néz *Orszakov, Belgrád, Chotzim, Bender, Gradiska,* 's *Novi Várai*, Birodalmanak mint még annyi tűz falai után; oda van szinte 4 *Tartomány*, és majd 2000 ágyúja. — Ha nyúl a' *Kasszába*: üressen találja azt; nincs pedig, a' honnan újra meg tölthesse. Az a' 20 millió *Piafter*, mellyet a' *Papság* ajánlott, tesz ugyan valamit azon summával együtt, melly maga a' *Szultán*, a' *Szultánnék* 's az *Ország Naggyai* által feláldozott drágaságokból bé ment: de az könnyebben 's talám hamarább is ki megy a' *Kasszából*, mint bé ment, ha tovább folytatja *Szelim* a' hadat. El hullottak a' sok ezer *Vitézek*, kiknek számába vetette reménységét; a' kik meg maradnak, azok is inkább meg tanúlták már a' szaladást, mint a' szembe szállást: számokat is nehéz nagyobbra nevel-

vel-

velni; kenyeret pedig, és hadi készületet szintén olly bajos lessz nékik szerezni. — Ezeket jól látja *Szelim*, 's érzi az eddig folytatott szerentsétlen had süllyát, mert fáj néki, és ugyan az ezen belső kedvetlen érzéssel 's szorongattatással egybe kötötteert külső tapasztalás leg hathatóssabban képzelteeri vele azt a' veszedelmet, mellynek ki fogja magát tenni, ha a' mostani nagy Vezérnek *Gazzi Hassan* Basának a' Békeesség erántt adott jó tanátsát meg vetéendi. Valóban követné is ő ezt, minden akadozás nélkül, ha némelly keresztyény Udvarok egészen ki nem vernék az eszéből. — Az el múlt Dec. ben ezeket irták *Konstantzinápolyból*: A' *Spanyol* Követ, *Buligni* Ur, el ment a' *Reis Effendi* hez (a' *Török* Birodalom fő Cancelláriusához, és a' külső Hatalmasságokkal való dolgok' Ministeréhez), hogy a' maga Udvara részéről ajánlja a' *Portának* a' Békeesség dolgában való közbenjáróságot; magasztalta ez alkalmatossággal előtte a' *Spanyol* Udvarnak, és annak frigyesséinek erejeket, elébe terjesztette, melly kevés hasznát vette a' *Porta* a' *Svédeknek* drága áron vásárlott izgágálgodásoknak, a' kikkel mind a' szárazon, mind a' vizen meg esmertették az *Oroszok* ebben a' hadban, hogy nem lett vala tanátsos velek fel tenni a' *Svédeknek*; ha még most sem

akar-

akarna véget vetni a' Porta a' hadakozásnak; magát olly véletlen veszélybe hozná, a' mellyben még soha sem vólt; 's a' mellyből minden Barátjai se lennének elégségesek ötet ki szabadítani. — A' *Reis Effendi* meg halgatta egész figyelmeztetéssel *Buligni* Urat, és igen barátságosan meg köszönte ezen hajlandóságot, mellyet mutat a' Spanyol Udvar a' Porta eránt; a' mi azonban a' Békeffég dolgában való közbenjáróságát illeti a' Spanyol Udvarnak, arra nézve így nyilatkoztatta ki magát, hogy azt el nem fogadhatja a' Porta, valamint nem fogadta el más Hatalmasságokét is; mindazáltal kész vólna tsupán magában hozzá kezdeni a' Békeffégnek ki tsinálásához; csak hogy az ellenség fel tételei mód nélkül keménynek ne legyenek. — A' következő nap egy írást küldött a' Frantzia Követ a' *Reis Effendi* hez, mellyben a' maga Udvara részéről éppen azt az ajánlást tette, a' mit a' Spanyol Követ tett vólt a' magáéról; hanem indító okokkal még többekkel élt, a' Békeffégnek javallására, mint amaz. Különösen le festette azt a' veszedelmet, melly a' harmadik húzombéli kardra kelés által érheti magát is a' fő Várost *Konstantzinápolyt*, az egész *Duna* és *Bosphorus* közivel egygyütt. Igyekezett meg győzni a' *Reis Effendit* arról, hogy

hogy azoknak az Udvaroknak, mellyek azt ígérk, hogy a' Porta ellenségeit meg fogják más felől támadni, 's ezzel a' kesegtetéssel reá akarják venni a' Portát a' további hadakozásra, tsupán az a' rzéljok, hogy a' keresztény Hatalmasságok közt meg maradhason az erő eggyarányúsága: azonban meg nem akadályoztathatják azok a' Porta ellenségit, hogy ennek továbbra is ne ártsanak, s. a. t. A' *Reis Effendinek* csak a' volt erre is a' felelete, mint a' mellyet a' Spanyol Követnek adott volt. — Mihellyt a' Svéd Követnek *Heidenstam* Úrnak hírével esett, minémü lépéseket tettek legyen a' Spanyol és Frantzia Követek, el ment ő is Nov. 18-dikán a' *Reis Effendihez*, nagy hangon beszélt a' maga Királynának törekedéseiről, mellyek a' Porta ellenségeinek meg alázására rzéloznának, és a' győzedelmekről, mellyek követték azokat; igyekezett meg mutatni, hogy nem hiher a' Porta a' Franrtzia és Spanyol Udvaroknak, és hogy a' két eggyesült Tsászfári Udvar már nem győzi tovább a' hadakozást. Azon végezte szavait, hogy emlékezne meg a' Porta a' Svéd Udvarral kötött szövetségéről, mellyben azt ígerte, hogy annak meg eggyezése nélkül nem fog soha is Békefféget kötni. A' *Reis Effendi* azt felelte rövideden, hogy a' *Porta* szentül
 meg

meg állja Svéd Országnek tett fogadását; Békefféget nem kér, ha ajánlani fogná is azt az ellenség: Svéd Ország javát mindenkor szemei előtt fogja a' Porta tartani.

Kevéssel a' Svéd Követ után, a' Prussziai Követ is meg jelent a' Reis Effendinél, és nagyon tódította a' Svéd Követ' beszédét. — Ezek így estek: azonban a' Porta csak hamar azután azt hirtette, hogy a' nagy Vezérhez embereit küldötte drága ajándékokkal, 's a' Békeffég ajánlása jelentésével H. Potemkin, (pedig tudni való, hogy éppen ellenkező történt). Ennek hallására, nagyon fel zúdultak a' külső Országi Ministerek.

A' Drinápolyi készülék tételek újra félbeszakadtak, mert a' Konstantzinápolyi nép elébb neki örült, midőn hallotta, hogy a' Tsászár maga fogja a' fereget kormányozni: azután pedig morogni kezdett; azért is már csak otthon marad maga a' Tsászár, hanem egyébaránt téteti a' mint lehet a' hadi készüléket: úgy láttzik mindazáltal (azt írják), hogy talám még is eleibe fogja a' Porta tenni a' Hadnak, a' Békefféget.

Költ Bétsben, Febr. 9-dik Napján.

